

відновлення і розвиток її соціально корисних зв'язків і відносин з суспільством, розвиток цілісної особистості, здатної до об'єктивного ставлення як до оточуючого світу, так і до самої себе, світоглядного вибору, орієнтованого на загальнолюдські й національні цінності. Ресоціалізація особи доцільна шляхом реалізації її змістового, організаційно-методичного і психологічного аспектів. Змістовий аспект передбачає процес ресоціалізації з метою забезпечення її саморозвитку і самовдосконалення. Організаційно-методичний аспект забезпечує формування соціально орієнтованого мислення вчорашніх засуджених і вироблення у них законслухняної поведінки. Психологічний аспект полягає у досягненні особистістю усвідомлення своєї провини і каяття.

Програма ресоціалізації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, будується не стільки на викоріненні негативних рис характеру вчорашнього засудженого (перевихованні), скільки на формуванні у ньому позитивного (саморозвитку та самовдосконалення). Тому у концепції основні напрями кримінально-виховної системи в Україні, наголошується, що ресоціалізація злочинця і звільненого від покарання повинна підтримувати його самоповагу, заохочувати формування його суспільних поглядів і звичок, які б допомагали йому реалізовувати можливості як повноцінного члена суспільства.

Мельник М.Т.,

студентка магістратури факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ ДЕЛІНКВЕНТІВ

В законодавстві України вказується, що ресоціалізація відбувається через виправлення особистості. В свою чергу виправлення засудженого являє собою закономірний процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості в ході ресоціалізації та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки.

Згідно Кримінально-виконавчого кодексу України, стаття 6. «Виправлення і ресоціалізація засуджених та їх основні засоби»

ресоціалізацію розуміють як свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві. Необхідною умовою ресоціалізації є виправлення засудженого. Основними засобами виправлення і ресоціалізації засуджених є встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання, громадський вплив. Засоби виправлення і ресоціалізації засуджених застосовуються з урахуванням виду покарання, особистості засудженого, характеру, ступеня суспільної небезпеки і мотивів вчиненого кримінального правопорушення та поведінки засудженого під час відбування покарання [2].

Виходячи з цього держава розуміє під процесом ресоціалізації комплекс заходів зазвичай педагогічно характеру. Психологічні методи використовуються лише в аспектах соціально-виховної роботи виховних закладів. Нажаль суто психологічним методам приділяють незначну увагу. На нашу думку для того, щоб ефективно відбувся процес ресоціалізації спершу необхідно наголосити на соціальній реабілітації. Оскільки згідно наших досліджень 92% (184 особи) засуджених неповнолітніх, що знаходяться у місцях позбавлення волі, зазнали психологічної травми у вигляді психологічних та фізичних знущань з боку близького оточення. А також 53% (106 осіб) ретрансливали досвід насилля, вже виступаючи в ролі насильника.

В.М.Синьов та В.І.Кривуша виділили низку принципів ресоціалізації засуджених, а саме:

- Принцип цілеспрямованості педагогічного процесу в установах виконання покарань на ресоціалізацію засуджених;
- Принцип тісного зв'язку процесу ресоціалізації із реальним життям;
- Принцип наукового обґрунтування виховних програм і технологій та створення умов для їх реалізації;
- Принцип формування в середовищі засуджених позитивних міжособистісних стосунків;
- Принцип дотримання законності в процесі ресоціалізації;
- Принцип єдності соціального значення діяльності та її суб'єктивної значущості для засуджених;
- Принцип комплексного психологічного підходу;

- Принцип стимулювання і педагогічного керівництва самовиховання засуджених [3].

Дані принципи відображають бажаний ідеал системи ресоціалізації неповнолітніх делінквентів. Але на жаль не розроблена достатня кількість доступних методів для практичних психологів установ виконання покарань для неповнолітніх. Комплексність методів, що мають перспективу бути побудованими на основі вищевказаних принципів, реалізує основний зміст ресоціалізації, повторну соціальну адаптацію.

Також необхідно наголосити на тому, що запорукою ефективно ресоціалізації являється соціальне виховання. Соціальне виховання забезпечується суспільством та державою в організаціях, що спеціально створюються для його здійснення (школа, мережа позашкільних закладів, дитячі та молодіжні організації), а також в тих, де виховання не є провідною функцією. Роль держави в організації соціального виховання полягає в тому, що вона не тільки створює його інфраструктуру, але в першу чергу формулює завдання соціального виховання. Основними функціями соціального виховання є: культурологічна (формування особистої культури індивіда), соціалізаційна (координація та керування шляхом виховання спрямованістю перебігу процесу соціалізації), адаптаційна (навчання ефективним моделям освоєння індивідом нових життєвих ситуацій), ціннісноутворююча (закріплення в поведінці індивіда соціально визнаних норм), інтегративна (аккумуляція всіх виховних впливів соціального середовища) [1].

В.Синьов та В.Кривуша стверджують про необхідність здійснення комплексного підходу до організації ресоціалізації особистості неповнолітнього, де б гармонійно поєднувались індивідуальні та диференційовані методи психопедагогічного впливу, групові форми з колективними, стимулює активний розвиток і становлення психологічної служби у виправно трудовій колонії та її органічне входження у систему впливу на засуджених [4].

Список використаних джерел

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях / О. В. Безпалько. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 138 с.
2. Кримінально виконавчий кодекс України.

3. Синьов В.М. Пенітенціарна педагогіка: в основних запитаннях і відповідях: Навчальний посібник. – Київ., 2000. – 123с.

4. Синьов В.М., Кривуша В.І. Організація роботи з ресоціалізації засуджених в умовах виправно-трудоx колоній // Соціальна реабілітація неповнолітніх, які повернулись з місць позбавлення волі, у соціальних службах для молоді. – К.: А.Л.Д., 1995. С. 6-13.

Теслик Н.М.,
сумська філія ХНУВС

РОЛЬ ПРАВОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ КУРСАНТІВ-ПРАВОНАВЦІВ

Відповідно до концепції А.В. Петровського, розвиток особистості у соціальному середовищі проходить три послідовні фази: адаптації, індивідуалізації та інтеграції. Їх становлення детерміновано соціогенною потребою індивіда у персоналізації та опосередкованими практичною діяльністю можливостями індивіда задовольнити цю потребу у референтних групах [3, с. 327]. Професійно-правову свідомість особистості ми розглядаємо як інтер'юрізовану складну систему професійно-правових ставлень, переконань, установок та мотивів, що детермінує правозастосовну активність правника. Отже, розвиток індивідуальної професійно-правової свідомості детермінується соціальними умовами становлення особистості, проявами її активності та невіддільний від професійного становлення особистості курсантів ВНЗ МВС України.

Метою даного дослідження є визначити взаємозв'язки правової соціалізації курсантів-правознавців із формуванням у них професійно-правової свідомості. Зрозуміло, що у середовищі курсантів ВНЗ МВС України вимоги щодо сформованості компонентів професійно-правової свідомості значно підвищуються, оскільки визначають ефективність професійної підготовки загалом.

Формування особистості фахівця, у тому числі і професійно-правової свідомості офіцера ОВС, передбачає глибинні, частково неусвідомлювані інтраперсональні зміни, пов'язані зі специфічним